

El judici impossible

Com es prepara un home per a menjar-se'l? Els membres de la sala 2 del tribunal especial per a Sierra Leone, que té la seu a l'Haia, als Països Baixos, es van quedar astorats en sentir la declaració d'un dels testimonis, que, responent a aquesta pregunta, relatava, amb tota mena de detalls els actes de canibalisme suposadament comesos pels rebels del Front Revolucionari Unit (RUF) durant la guerra civil que hi hagué en aquest país africà entre el 1991 i el 2002. Aquest testimoni és un dels més de 90 que han passat per aquest tribunal, que des de fa tres anys intenta provar la implicació de Charles Taylor, ex-president de Libèria, en aquesta guerra. Segons l'acusació, Taylor va donar suport al RUF, proveint-lo d'armes en canvi de diamants. Entre els càrrecs contra l'ex-dictador hi ha assassinats en massa, violacions i tota mena d'actes de terror.

Ara bé, segons que assenyalava no fa gaire el setmanari alemany *Der Spiegel*, la perspectiva de castigar un ex-dictador usant la llei internacional sembla que és a punt de fracassar. En concret, aquesta publicació s'ha fet ressò d'un informe elaborat per un equip d'experts de la universitat californiana de Berkeley, als Estats Units, segons el qual la fiscalia del tribunal especial per a Sierra Leone ha comès moltes errades. Entre més coses, el document assenyalava que molt sovint el tribunal ha tractat de manera insensible les víctimes que declaraven i, sobretot, critica l'excessiu retard a prendre decisions importants. De fet, fins ara, només un testimoni, anomenat Zigzag, el mateix que va aportar el relat del canibalisme, ha implicat directament Charles Taylor en la guerra de Sierra Leone. Aquest testimoni va dir que Taylor havia amenaçat de matar-lo a ell i la seva família i va explicar al tribunal totes les atrocitats en què suposadament havia participat per ordre del president de Libèria d'aleshores.

El procés judicial que es fa a l'Haia contra el dictador Charles Taylor, ex-president de Libèria, acusat de crims de guerra, sembla haver entrat en un atzucac. Un informe de la Universitat de Berkeley constata que els jutges han comès molts errors.

Amb sal i pebre. A la defensa de Charles Taylor no li va costar gens de desmuntar la versió d'aquest testimoni, sobretot després de sentir la resposta a la pregunta de com es feia per menjar-se un home: "Afegint-hi sal i pebre", va respondre, després de donar detalls més escabrosos sobre el procediment. Per això, la defensa va presentar Zigzag com un cínic i un fatxenda; un testimoni poc creïble, perquè era incapaç de donar xifres, llocs o dates de forma precisa. El problema, tanmateix, com explicava *Der Spiegel*, és que, exceptuant aquest personatge, el tribunal especial per a Sierra Leone no ha aconseguit que cap altre testimoni impliqués directament Taylor en la guerra civil de Sierra Leone. A més, Zigzag és també l'únic testimoni que, de moment, ha assegurat haver portat diamants de Sierra Leone cap a Libèria per donar-los a Taylor.

De fet, el tribunal establert a l'Haia prova de demostrar també el lligam de l'ex-dictador liberianès amb el tràfic il·legal de diamants. En concret, és acusat d'haver intentat apoderar-se de les mines de diamants de Sierra Leone. Un dels testimonis més sonats, en aquest sentit, fou el de la mo-

del britànica Naomi Campbell, que va comparèixer davant el tribunal el mes d'agost passat. En la seva intervenció, Campbell no va poder –o no va voler– assegurar que els individus que li havien regalat uns diamants en plena nit, l'any 1997 a Sud-àfrica, fossin homes enviats pel president de Libèria. Aquella nit, Campbell i Taylor havien sopat plegats.

El fet més greu de tot plegat, tanmateix, és que la defensa de Charles Taylor assegura que està en condicions de demostrar que alguns investigadors de la fiscalia han donat diners a testimonis en canvi de fer declaracions falses. En aquest sentit, els advocats de l'ex-president de Libèria van presentar davant el tribunal especial unes suposades ordres de pagament a testimonis. En vista d'això, la defensa ha insinuat també que la fiscalia hauria de ser investigada.

Tanmateix, el principal responsable del tribunal especial per a Sierra Leone considera que la seva tasca va per bon camí. Al darrer informe, el setè, presentat per aquest organisme a les Nacions Unides, que recull l'activitat portada a terme des del primer de juny del 2009 fins a final de maig del 2010, el president del tribunal, Jon Moadeh Kamanda, assegura que el judici de Charles Taylor a l'Haia ha fet un "progrés significatiu". Això no obstant, l'actual cap de la fiscalia, Brenda Hollis, reconeixia, en declaracions recollides per *Der Spiegel*, que per condemnar algú que està "uns quants nivells per sobre" de la persona que ha perpetrat el crim es requereix "més temps i més evidències". Per tot plegat, tal com apuntava el setmanari alemany, el cas de Charles Taylor demostra que condemnar políticament un home com aquest i fer-ho en un judici net són dues coses completament diferents.

Procés correcte. EL TEMPS ha pogut posar-se en contacte amb David M. Crane, que fou el primer fiscal en cap del tribunal especial per a Sierra Leone, càrrec que va exercir des de l'any 2002 fins al 2005, a la capital d'aquest país, Freetown. A més, Crane fou el primer nord-americà a dirigir l'acusació d'un tribunal internacional per crims de guerra després del judici de Nuremberg, l'any 1945. Segons Crane, la sala

L'ex-president de Libèria, Charles Taylor, fotografiat durant una de les sessions del tribunal especial per a Sierra Leone, a l'Hala, Països Baixos, el mes d'agost passat.

del tribunal que jutja Charles Taylor a l'Haia, "segueix la llei correctament i les normes de funcionament del tribunal especial, d'acord amb els estatuts fundacionals". Crane, que actualment fa classes de dret a la Syracuse University, a Nova York, opina que "és molt important que qualsevol persona que sigui acusada de cometre crims tan greus, com són els crims de guerra i els crims contra la humanitat, tingui un judici net i obert, com passa en el cas de Taylor". De tota manera, preguntat per les dificultats del tribunal per poder emetre un veredict, Crane és taxatiu: "Aquest judici ja s'hauria acabat fa dos anys si la comunitat internacional hagués portat Taylor davant el tribunal especial per a Sierra Leone el 2003", ha declarat a EL TEMPS.

El fet és que aquest tribunal fou creat l'any 2002 gràcies a un acord entre les Nacions Unides i el govern de Sierra Leone i es va establir a la capital, Freetown. Entre els primers

inculpats hi havia Charles Taylor, que aleshores es convertí en el primer cap d'estat d'un país africà cridat a judici per crims de guerra. El problema, tanmateix, fou que l'any 2003, poc després de ser inculpat pel fiscal Crane, el dictador liberianès va fugir del seu país i va obtenir asil polític a Nigèria. No fou fins el 2006 que, volent tornar-se a escapar, va ser detingut a la frontera nigeriana. Immediatament, fou enviat al tribunal especial per a Sierra Leone, tot i que, per raons de seguretat, es va decidir que la sala que l'havia de jutjar s'instal·lés a la seu del Tribunal Penal Internacional, a l'Haia.

Per tot plegat, el cas de Charles Taylor ha posat sobre la taula si realment és possible que un tribunal internacional pugui jutjar un cap d'estat per crims de guerra. L'ex-president de Sèrbia Slobodan Milosevic es va morir d'un atac de cor abans que el tribunal internacional per a l'ex-Iugoslàvia pogués dictar cap veredict. Igualment, el

Tribunal Penal Internacional, creat el 2002, ha dictat una ordre de crida i cerca contra el president del Sudan, Omar al-Baixir, acusat també de crims contra la humanitat. Ara bé, les perspectives que aquest tribunal pugui aconseguir-ne l'extradició són més aviat minses. Així i tot, el professor Crane considera que el TPI està "perfectament preparat per a jutjar caps d'estat". Tanmateix, el problema, almenys en el cas de Baixir, segons que explica l'ex-fiscal del Tribunal Especial per a Sierra Leone, és merament polític. "La clau per a assegurar que el TPI sigui efectiu és que els estats implicats i les Nacions Unides prenguin les decisions polítiques apropiades per portar al-Baixir davant un tribunal. Aquesta decisió no és del TPI, sinó de la comunitat internacional. És sempre una decisió política, el gran problema de la llei penal internacional", diu Crane.

Xevi Camprubi